

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САЊАТИ

Haftalik gazeta • 1956-yil 4-yanvardan chiqa boshlagan

e-mail: uzas@b2c.uz

2012-yil 2-mart • №9 (4148)

БОДОМ ГУЛИ — ҚАЛДИРҒОЧИМ

Жануб гавхари дея таърифланадиган Сурхон воҳасида бодомлар эрта гуллайди, фасллар келинчаги баҳор барвақт ўз сепини ёяди. Лекин йил йилга, бир баҳор иккинчига ўхшайди. Бу йилги кўлам ҳам бизни роса соғинтирди, кўзлар йўлга тикилди. Ғунчалар шохларда кўшани интиқ бўлиб кутди, ошқ маъшқасини кутгани каби.

Одатда, ўтган қишнинг соғуғи бўлмас, дейишади. Бу йилги қиш қаттиқ бўлди. Узун-узун йўлда чўзилди. Сўнгаларни сирқиратди. Боғларнинг бағрини зирқиратди. Музлар зили қушларга-да сезилди.

Инсон қалби она табиятнинг ҳар бир мўъжизасидан баҳра олиб, қувониб, завқланиб яшашга талпинади. Бодом гуллаганда Сурхон боғлари жаннат боғларига айланиб, самовий гулдастадай чайқалади. Бодом шохларини секин энкайтиб, нафис гулларини ҳидлайман. Кўнгли кўзларингни оч, рўпаранга энг гўзал баҳор, дегим келади.

Хут кирди-я, хут кирди, деҳқоннинг пайтавасига қурт кирди, дейди кексаларимиз. Билиб айтилган, кўриб айтилган. Бодом ўз-ўзидан гуллайдими? Асло. Баҳор ўз-ўзидан келадими? Қаерда дейсиз?! Бу ернинг қуёшга, қуёшнинг ерга ҳув қишдагига қараганда анча яқин келганидан. Ғунча гулга кирдим, дедим, ер ҳам қизий бошлади. Тупроқнинг тафтанганини, жонланганини ким биринчи бўлиб билади? Албатта, деҳқон-да. Чунки унинг юраги тупроқ билан туташ.

Деновлик фермер Алишер Бойқуловнинг саксон уч гектар ери бор. Шоир Тўра Сулаймонга яқинлаштириб айтилса, ярми пахта, ярми дон. Бугдой майсалари ўтган икки ёмғирда юзини ювди.

— Баҳордан гапиринг, Алишербек! — дейман. Истараси иссиқ инсонга боққанда кўнглингиз ёришади. Донишмандлар инсон исмига қараб боради, бутун умри бўйи ўз номи сари кўнгли билан талпинади, деб айтган.

— Баҳорданми?! Энди буни бешикдаги гўдақдан юз ёшли бобогача билади. Баҳор баҳор-да! Ёши улғулар кўкарган гивҳни кўзларига суртишади: кўкка етказганинга шукр, деб.

— Деҳқон-чи, деҳқон?

Давоми иккинчи саҳифада.

Достонбек Ғуломжонов санъат илосмандлари оиласида ўсиб-ўлғаймоқда. Отаси Рустамжон Эрматов расм, санъатшунослик фанлари номзоиди, онаси Матлубахон Эрматова педагог-психолог бўлса-да, санъатни жуда севади. Ойланган катта фарзанди, Глиэр номидаги мусиқа академик лицейининг 3-курс талабаси Қахрамон Ғуломжонов республика ҳамда халқаро пианиночилар кўрик-

Николаевич Беляковнинг жонқуярлиги сабаб 2-синфдан бошлаб Достонбекнинг истеъдод қирралари очила бошлади. Натихада 2011 йили лицей бошланғич синфлари ўртасида ўтказилган танловда 1-ўринни эгаллади.

Яқинда Д.Ғуломжонов Франциянинг Париж шаҳрида ўтган Александр Глазунов номидаги халқаро мусиқа танловида биринчи ўринни эгаллади. Хайъат аъзолари ҳаҳон

ДОСТОНБЕКНИНГ ФРАНЦИЯДАГИ ЮТУҒИ

танловлари ғолиби, қизлари Шаҳноза Ғуломжонова шу лицейнинг 9-синфда фортепиано бўлимида ўқийди.

Табиики, кенг-опакидан ибрат олган Достонбек ҳам эсини таниганидан буюн мусиқа шайдоси. У 2009 йилда лицейнинг 1-синфига, скрипка бўлимига қабул қилинганди. Ҳозирги кунда 3-синфда тахсил олмақда. Оиладаги мусиқий муҳит ва устози Константин

композиторлари А.Вивальди, Л.Обер ва Ж.Бонончини мурақаб асарларини чалган Достонбек ижросида "мусиқий руҳиятни сезиш ва ифодали билиш кўникмалари устунигини" алоҳида эътироф этишди.

Яқиний концертда ҳам ўз маҳоратини муносиб намоён этган Д.Ғуломжонов чет эллик мусиқа илосмандлари олқишига сазовор бўлди.

БИЛДИРИШ

Шу йилнинг 6 март сешанба кўни соат 11.00 да Ёзувчилар уюшмаси мажлислар залида Драматургия (театр ва кино) кенгашининг 2011 йил якунларига бағишланган Ҳисобот йиғилиши ўтказилди. Йиғилишга санъатшунос олимлар, адиб ва шоирлар, ёш ижодкорлар таклиф этилади.

Манзил: "Ўзбекистон" кўчаси, 16 а уй, 6-қават.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси мажлислар залида шу йилнинг 7 март,

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси.

Халқаро Амир Темур хайрия жамғармаси Илмий кенгашининг кенгайтирилган йиллик ҳисобот йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда мамлакатимизнинг таниқли темуршунос олимлари, тарихий мавзуларда қалам тебратётган таниқли адиблар, журналистлар, зиёлилар иштирок этди.

Ўтган йилда жамғарма фаоллари томонидан ўз низомида белгиланган бир қатор вазифалар амалга оширилди. Буюк давлат арбоби ва саркарда Амир

ланган илмий-амалий анжуманлар ўтказди.

Йиғилишда сўзга чиққан таниқли тарихчи олимлар, адиблар ўз сўзларида Амир Темур даврини ўрганиш, уни тарғиб этиш ҳамиша давлатимиз эътиборида эканини алоҳида урғуладилар. Бу, шубҳасиз, тарихчилар, ижодкорлар, санъаткорларни бағоят руҳлантиради, янги асарлар яратиш, тадқиқотлар олиб боришга ундайди, айти пайт-

Таабир

ЖАМҒАРМА ҲИСОБОТ ЙИҒИЛИШИ

Темур таваллудининг 675 йиллиги ҳамда Жамғарма ташкил этилганнинг 15 йиллиги мўносиб нишонланди.

Жамғарма Ўзбекистон Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти билан ҳамкорликда Соҳибқирон Амир Темур қаламига мансуб "Темур тузуқлари" китобини нашрга тайёрлади. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг "Миллий давлатчилигимиз тарихининг мўмтоз намунаси" номили сўзбошиси билан очиладиган мазкур нодир ёдгорлиқнинг "Ўзбекистон" нашриёти томонидан юксак сифатда нашр этилиши маданий ҳаётимизда катта воқеа бўлди. Соҳибқирон таваллудининг 675 йиллиги кўни китобнинг тақдими ўтказилди. Унда давлат ва жамоат арбоблари, чет эл дипломатияси ходимлари, тарихчилар, ёзувчилар, зиёлилар, маҳалла оқсоқоллари, жамоатчилик вакиллари иштирок этишди.

Жамғарма фаоллари ҳисобот йиғилишида Самарқанд давлат университети, Навоий давлат педагогика институти ва Қашқадарё вилояти ҳокимлиги билан ҳамкорликда Амир Темур ва темурийлар даврига бағиш-

да катта масъулият юклайди. Сўзга чиққанлар, кейинги пайтларда юз бераётган ноҳуш бир ҳодисага — айрим нашриётларда тарихий мавзуларда тарихни яхши ва чўқур ўрганмай туриб, шошма-шошарлик билан ёзилган китоблар, бошқа тиллардан қилинган хом-хотала таржималар чиқиб кетаётганига диққатни қаратдилар. Хусусан, Амир Темур мавзусига бағишланган асарларда шу ҳолини кузатиш мумкин. Бундай асарларда, афсуски, тарихий фактлар чўқур текширилмай талқин қилинмоқда, ортиқча фантазияга эрк берилмоқда, уларда уйдирма воқеалар кўп, қарашлар мантқиқ тарозисинда ўлчаб олинмайди.

Мустақиллигимиз бизга тарихни ҳолис ва тўғри, ҳаққоний ўрганиш имконини яратди. Бунинг қадрига етишимиз керак. Йиғилиш қатнашчилари, тарихимиз улуғлигини, бу тарихга эътиборсизлик билан эмас, балки қўнчақлик ва қайноқ меҳр билан ёндашиш зарурлигини билиб, фақат билиб ёритиш даркорлигини алоҳида таъкидлашди.

Йиғилиш охирида Илмий кенгашининг янги таркиби ва бу йилги иш режаси тасдиқланди.

БЕЛЛАШУВ ДАВОМ ЭТАДИ

"Ўзбекнаво" эстрада бирлашмаси ўтган йили "Terra Group" МЧЖ ва Ўзбекистон давлат консерваторияси билан ҳамкорликда "Марди майдон" жонли ижро кўшиқлар фестивалини ўтказган эди. Фестивал доирасидаги концертларда йигирмадан ортиқ ёш ижрочи қатнашди. Якуний гала-концерт ва тақдирлаш маросимида истеъдодли хонандалар Шерзодбек Ортиқов, Умида Хўжаева ва Эътибор Отажонова лауреатлик дипломи билан тақдирланди. Кўпгина хонандаларга рағбатлантирувчи диплом, бир неча ижрочиға лицензиялар берилди.

Кўни кеча консерватория залида фестивалнинг 2012 йилдаги биринчи концерти бўлиб ўтди. Дастлаб анъанавий ижрочилик йўлида ижод қилаётган тўртта хонанда сахнага чиқди. Ёш хонанда Муроджон Рўзमतон ижросидаги "Дуторим" (С.Калонов мусиқаси, З.Обидов шеъри) ва "Ҳожиниёз-2" (халқ кўйи, Мискин шеъри) ашуллари томошабинлар олқишига сазовор бўлди. Хонандалар Шаҳло Салаева ижросидаги "Барно йигит", "Бир ишва билан", Қувончбек Алмуҳоммадовнинг "Ҳижрон", "Дилрабо дерлар", Малоҳат Набиеваннинг "Айлағач", "Бораман деб" ашуллари ҳам юксак савиядаги матни, ижрода ўзига хослиги, хонанданинг ширали овози билан кўпчилиққа маъқул бўлди.

Эстрада йўналишида маҳоратларини намоёиш этган Муниса Ризаева ("Кўзларим"), Ноҳида Нурмухамедова ("Лайли"), Ойбек Тўхтаев ("Равон", "Гули шайдо") ижролари ҳам миллийликка, мусиқада ўзига хосликка интилиш кўзга ташланди. Фақат баъзи кўшиқлар матнида савзлик, сўзлар талаффузида сакатлик сезилиб турди. Лекин юқорида номлари келтирилган хонандалар ҳали ёш бўлишига қарамай, сахнада жонли ижро этганларнинг ўзи уларнинг келажига ишонч уйғотади. Фестивал доирасида меҳмон сифатида қатнашган Ўзбекистон халқ артисти Тоир Кўзиев ва "Сато" гуруҳи ҳамда "Нихол" мукофоти совриндори Малика Эгамбердиева ижросидаги кўшиқлар, ёш ижодкор Фарҳод Абдуллаев раҳбарлигидаги "Истиқлол" оркестри ижросида янграган "Муҳаббат изҳори" ва "Тошкент таронаси" кўйлари тадбирга файз бағишлади. "Марди майдон" ҳар икки ойда консерватория залида ўтказилади. Йил якунида лауреатларни тақдирлаш маросими ва гала-концерт ташкил этилади. Фестивалнинг асосий шарти ўша-ўша — кўшиқлар фақат жонли ижрода айталади.

1 март — Ўзбекистон халқ шоираси Зулфия туғилган кун

БУ ОҚШОМ...

Бу оқшом пориллар дил нурингизда,
Дийдор бахти насиб яна Сиз билан.
Турибман, азизлар, ҳузурингизда
Ҳамон ўтлинг кўнгли, ёруғ юз билан.

Ҳамон мулкидаги сийму зарим — шеър,
Сочимда, чехрамда йиллардан нишон.
Саждагоҳим танҳо Ватан, Она Ер,
Оруларим қарвон, сарбоним — ишонч.

Ҳамон ота-онам, икки жаҳоним
Азиз ёди аро шикаста, бутман,
Ишқим — алағлади, қордир ҳижроним,
Саксон йил ловуллаб сўнмаган ўтман.

Иккита кўзимга икки қорачиғ —
Мунисам Ҳукарим, алшим Омоним.
Ширин набиралар ҳаётдан тортиғ,
Ҳар бири жонига пайванддир жоним.

Номлари, ёллари пайғамбар монанд
Ҳазрат устозларим — теран идларим,
Мен ундан жон олиб кўкарган дарахт,
Меваси — қалбимдан отилган сўзлар.

Ҳикматлар бағрида дур, марваридим
Аждодларим менга ифтихор, гурур.
Шу мавжлардан томган нуқра умидим
Шоира қизларим бахш этган сурур.

Бу назм боғига қиролмас ҳазон,
Бизни маҳв этолмас завоқ лашқар,
Мен кетсам, мунғаймас умрим ҳеч қачон,
Бу боғлар — бир боғлар бўлади ҳали...

Ҳамон эътиқодим — ҳақиқат, ҳақдир,
Сўзлайман, юзини тугтиб Қатбага,
Емира олмайди ўткинчи тақдир,
Осуда ўтади руҳим абада.

Эъзозлар, ардоғлар учун ташаккур,
Асли сиз офтобим, мен зиёсиман.
Тонларингиз кулсин дорилмоним, ҳур,
Бахтим шул — ўзбекнинг Зулфиясиман.

1995

ШОИРАГА ЭҲТИРОМ

Ҳар йили кўламнинг илк кўни юртимизда ҳассос шоира Зулфия туғилган кун кенг нишонланади. Кўп сонли шеърят мухлислари, шоиранинг шоғирдлари, Зулфия номидаги давлат мукофоти соҳибалари пойтахт марказидаги шоира ҳайкали пойига гуллар қўйиш, устоз шеърларидан ўқиш, дил сўзларини изҳор этиб, атоқли шоира хотирасига эҳтиром бажо айлашади. Кўни кеча бўлиб ўтган хотира тадбири ҳам ана шундай гўзал эҳтиром туйғулариға бой бўлди.

Тадбирни Тошкент шаҳар ҳокими ўринбосари Фарида Абдурахмонова очди. Ўзбекистон халқ шоираси Ойдин Ҳожиёва, Ёзувчилар уюшмаси раисининг биринчи ўринбосари Сирожиiddин Сайид, Зулфия мунофоти соҳибаси Юлдуз Файзий ва бошқа ижодкорлар пойтахтимизда Президентимиз ташаббуси билан Ўзбекистон халқ шоираси Зулфияга ўрнатилган ҳайкал ва шу жойда барпо этилган хибон шеърят мухлисларининг севимили қадамжосига айлангани, Зулфия ижоди сарчашмалари, унинг миллий адабиётимиз ривожига қўшган ҳиссаси, ёш ижодкорларга бўлган беқиёс меҳри ҳақида сўзладилар. Шоиранинг дилбар шеърлари ўқилиб, улар асосида яратилган кўшиқлар янгради.

Тадбир иштирокчилари эҳтиром рамзи сифатида шоира ҳайкали пойига гуллар қўйишди.

ҲАЁТГА ТЕРАН НАЗАР

Публицистика жамиятда, кундалик ҳаётимизда муҳим аҳамият касб этмоқда. Бинобарин, фан-техника тараққий этаётган, дунё глобаллашув жараёнларини бошдан кечираётган ахборот асрида публицистиканинг етакчилик мавқеи табиий ҳол. Шу билан бирга, публицистиканинг баддий ифода услублари билан бойиб бораётгани унинг таъсир қучи ва имкониятларини янада оширмоқда.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси Баддий публицистика кенгашининг ҳисобот йиғилишида 2011 йилда мамлакатимиз матбуот нашрларида эълон қилинган ҳамда нашриётларда китоб ҳолида чоп этилган баддий публицистик мақолалар атрофида таҳлил қилинди.

Юртимизда фаолият кўрсатаётган нашриётлар ўтган йили бир қанча баддий-публицистик ижод намуналарини китоб ҳолида ўқувчиларга тақдим этди. Бу нашрлар публицистикани ривожлантиришга хос аҳамият касб этиши шубҳасиз. Таъкидлаш жоизки, Юртбошимиз Ислам Каримовнинг "Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида" китоби юртимиз ижодкорлари ва барча фуқаролари учун мамлакатимиз мустақиллигининг 20 йиллигида муносиб тўхфа бўлди. Юртбошимизнинг маърузалари, интервьюлари, нутқ ва мақолалари жамланган мазкур

китоб мамлакат тақдирига бефарқ бўлмаган ҳар бир фуқаро учун ўзига хос дастуриламал вазифасини ўташи табиий. Мазкур китоб ижод аҳли учун ҳам муносиб ибрат намунасидир. Зеро, мамлакатимиз мустақиллиги осонликча қўлга киритилмади. Ошқора ва пинҳона курашлар, оғир ижтимоий-сиёсий вазиятда кечган истиқлол арафасидаги мураккаб йиллар-

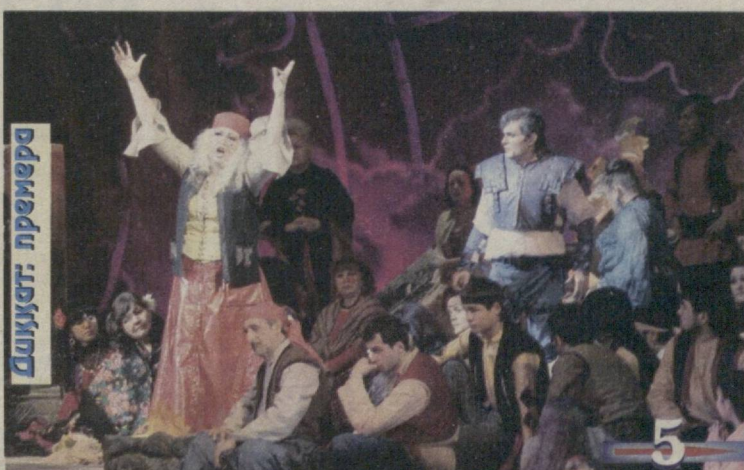
Ёзувчилар уюшмасида

да асл ватанпарвар, фидойи инсонларнинг қатъияти ва жасорати, халқимизнинг юксак иродаси ва сабр-матонати баддий-публицистик асарларда ёрқин услуб ва жўшқин руҳ билан ёритилиши лозим. Бугунги кунда журналистлар, шоир ва адиблар олдига турган муҳим вазифалардан бири ҳам шудир.

Ўтган йили Ёзувчилар уюшмаси томонидан юртимиз ижодкорларининг баддий-публицистик ва бошқа ижод намуналари жамланган "Ватан учун ашайлик" ҳамда болалар спортини ривожлантириш мавзусидаги публицистик мақолалар тўпланган "Ғалабалар юрти бу" китоблари нашр этилди.

Давоми тўртинчи саҳифада.

ОПЕРАНИНГ ЯНГИ ТАЛҚИНИ

25 феврал куни Алишер Навоий номидаги давлат академик катта театрида бўлиб ўтган янги спектакл премьерасини томошабинлар қувонч билан кўтиб олдилар. Театр биносидида таъмирлаш ишлари бораётганига қарамай, янги операнинг мухлислари га тақдим этилиши улар учун қўтилмаган совға бўлди.

Таниқли италян композитори Жузеппе Вердининг "Трубадур" операси Навоий номидаги театр сахнасида биринчи марта кўйилган бўлиб, опера ўзбек сахнасида ilk бор 1956 йили рус тилида кўйилган эди. Италия тилидаги

эпизод операнинг ҳал қилувчи сахнаси, — дейди режиссёр Ф.Сафаров. — Томошабин нима учун бутун опера давомида Азучена граф ди Лунадан қасос олишини тушуниши керак. Биз буни асар бошида кўрсатишга қарор қилдик".

Дарҳақиқат, аланга операда муҳим ўрин тутати. Саккиз кўриниш давомида аланга сахнани тарқ этмайди ва томошабинга Азученанинг кўрқинчи тарзда ёқиб юборилгани ҳамда қасос ўтида ёниш сабабини аниқлаб туради.

Гўзал Леонора ва сирли Трубадур ўртасидаги илоҳий севги кўрқинчи

бағишлаб турибди. Актёрларнинг ўрта таркиби ҳам асосан истеъдодли ёш иштирокчилардан иборат. Уларнинг ҳар бири ижрода ўзига хослиги, талкин маҳорати билан ажралиб туради. Спектакл премьерасида кўтилган ҳолатлар ҳам ўш бери. Жумладан, трубадур Манрико партиясини ижро этиши керак бўлган тенор актёр бетоб бўлиб қолди. Унинг ўрнига чиққан ёш истеъдодли солист Александр Полонский партияни вокал нуктаи назаридан бениҳсон ижро этди. Афсуски, унда ҳали актёрлик маҳорати етишмаслиги сезилиб қолди.

Граф ди Луна ролини ижро этган Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Руслан Гафаров ўзининг бахмалдек гўзал овози билан бутун партияни соф ва аниқ қўйлаб берди. Боз устига бутун қалб кўрини тўкиб қўйлаб, икки қондош ака-уканинг чалқаш тақдирдаги чўқур драматизми, икки курашларни, икки кишининг бир аёлга бўлган севги фожеасини, дуэл ва ўлдириш ҳолатларини табиий, ишонarli талкин этди.

Аёллар роли ижрочилари ҳам маҳорат бобидида қўлишмадилар. Леонорани ижро этган "Нихол" мукофоти совриндори, ёш солист Саида Мамадалиеванинг ёқимли сопранода қўйлаш ҳеч қимми лоқайд қолдирмади. Мамадалиева ижросидаги Леонора содиқ, соф, эҳтиросли, ишқ йўлида қурбон бўлган аёл сифатида гавдаланади. Мазкур образ нихоятда қайғули ва классик тарзда талкин этилган бўлса-да, Саиданинг бетакор овози ҳаммага манзур бўлди. Кекса лўли аёл Азучена образини халқаро танловлар лауреати Яника Багрянская гавдалантирган. Инес ҳамда Феррандо образларини халқаро ва республика танловлари совриндорлари Маъсума Болтабоева ва Жаброил Идрисов ижро этган. Операдаги барча партиялар аниқ ва дид билан қўйилди, бир бутун яхлитлиги ва гўзаллиги билан мафтун этди.

Оркестр операни кўтаринки руҳда, аниқ ижро этди. Ғоят нафис дирижёрлик қилган Дилбар Абдурахмонова хонандаларга қўмак бериб турди. Бир сўз билан айтганда, хонандалар, хор, оркестр ва дирижёр операни тушунишда яқдиллиққа эришган.

Ёрқин образларга бой, таъсирли сахна безагига эга бўлган мазкур опера театр репертуаридан муносиб жой олишига ишонамиз.

Зухра ҒАҒУРОВА

Шу кунларда республика Киночилар уйининг Пушти зали кино санъати мутахассислари, журналистлар ва томошабинлар билан гавжум. Бу ерда 2011 йили юртимиз студияларида суратга олинган бадиий, ҳужжатли, мультипликацион филмлар намойиши бўлиб ўтмоқда.

Дастлаб нодавлат студиялар томонидан яратилган бадиий асарлар кўрсатилди. Йигирмадан

ФИЛМЛАР КҮРИГИ

ортиқ бу картиналар орасида Ф.Давлетшин, Т.Муҳаммад, А.Қодиров, А.Арутонов, Ш.Жамилова, М.Маъруф, Т.Мансуров, А.Ғаниев, Ж.Аҳмедов, Э.Мўминов ва бошқа турли ёшдаги режиссёрларнинг ранг-баранг мавзуда яратилган асарлари намойиш этилди.

Давлат студияларида суратга олинган асарлар орасида "Кўрғошин", "Афғон", "Жасур", "Ёзсиз йил", "Эшжон бахши", "Қайсар" кинофилмлари ва бир неча видеофилмлар бор.

Шунингдек, давлат ва нодавлат студияларда, "Қорақалпоқфилм" киностудиясида суратга олинган эллика яқин ҳужжатли, саккизта мультипликацион филм томошабинлар ҳукмига ҳавола этилмоқда.

Филмлар кўриги тугаганидан сўнг 5 март куни Киночилар уйининг анжуманлар залида йиллик ҳисобот йиғилиши ўтказилади.

Хилола АБДУРАХМОНОВА

ЁРҚИН ИСТЕЪДОД ЭҒАСИ ЭДИ

Миллий санъатимиз довуриги ёйишда бошқа соҳа ижодкорлари қатори кино актёрларининг ҳам алоҳида ўрни бор. Республикада хизмат кўрсатган артист Тамара Шокирова ижоднинг бу сермашаққат соҳасида қирқ йил фаолият олиб борди.

Таассуфки, куни кеча давралари тўлдириб юрган атоқли актриса бутун энди ораимизда йўқ. У фаолияти давомида гоҳ гўзал ва оқила қиз Раъно қиёфасида намоён бўлиб, гоҳ меҳрида деб ўзбек аёли сиймосида уруш даври етимларига саховат улашди, бошқа бир асарда эса қорақалпоқ қизининг нозик табияти, метин иродасини ифода этди. Қодирий сўз ила чизган ўзбек қизининг назоқати ва тафаккури Тамара Шокирова ижроси орқали кадрларда муҳрланиб қолди.

Актриса истеъдодининг ўзига хос жиҳатлари экран талаб этган ижро техникасини қўллай билишида, камеранинг "зыйрак" объективини, микрофон сезирлигини нозик илғаб ижод этишида кўза яқол ташланиб туради. Унинг кинобоб бетакор ижроси ҳаммаша режиссёрлар эътиборини тортди келди. Актрисанинг имкониятларига ишонган, ижодий камолотидан яхши хабардор муаллифлар унга мослаб сценарийлар ёздилар. Шу тарика актриса "Шиддат", "Таслим бўлмас

қиз", "Беруний" каби яқин ва узоқ ўтмиш воқеаларига, тарихимизнинг ўчмас сиймоларига бағишланган филмлар билан бир қаторда, "Еттинчи дев" кинокомедияси, "Меҳробдан чаён" киноромани, "Семурғ" киноэртани, "Мен учун азиз инсон" замонавий лирик драмасида ёрқин, бир-бирига ўхшамас образларни экранга олиб чиқди.

Ёрқин истеъдод эғаси бўлиши билан бирга Тамара Шокирова қизлари Райҳона ва Насибани юрт қорига ярайдиган фарзандлар қилиб тарбиялади. Хушбоз хонанда Райҳонанинг юксак парвозини кўриб, бахтиёр бўлди. Она-бола санъаткорлар ижоди санъатсевар мухлислар хурматини қозонди.

Тамара Шокированинг порлоқ хотираси меҳрибон она, яхши дўст, ҳамқир ижодкор ҳамда киномухлисларнинг ардоқли актрисаси сифатида қалбимизда яшаб қолади.

Бир гуруҳ дўстлари.

ТАБИАТ ШАЙДОСИ

ликсиз ўқишга кирди. Гипс, шамот, бронзадан ишланган композициялари, портрет ва қаламтасвирлари санъат илосмандлари ва мутахассислар эътирофига сазовор бўлди. Унинг асарларида миллийлик ярқ этиб кўза ташланиб туради. Шакллар уйғунлиги ва хилма-хиллиги ҳар бир асаридида ўзига хос ечим топади. Бунинг сири Азамат Ҳотамовнинг ҳаётга, табиатга бўлган муҳаббатига, қизиқишларининг кенглиги, доимий ижодий излашилари туфайлидир.

Ўзбекистон Бадиий академиясида ҳайкалтарош ҳаётидаги қўлгусана муносабати билан унинг ижодий кўргазмаси очилди. Экспозициядан у кейинги йилларда яратган графика, рангтасвир ва ҳайкалтарошлик асарлари ўрин олган. Рассом бу галли кўргазмасида томошабинларни янги ҳайкалтарошлик асарлари, турли мавзудаги график ишлари билан ҳам мамнун этди. "Жаннат" номи туркум асарлари аёллар ҳаётига бағишланган бўлиб, оққора ранглар уйғунлигида яратилган. "Дугоналар" асарида ҳомиладор аёллар суҳбати тасвирланган. "Она ва бола" эса оналик-бахтиёрликни тараннун этади.

— Ушбу кўргазма яқинлашиб келаётган аёллар байрамига тўқ

С.ҚОСИМОВА
Алексей ПОПОВ олган сурат.

Ўзбекистон давлат консерваториясида "Мустақкам оила йили"га бағишланган "Дунё мусиқа маданиятида ижодий сулолаларнинг ўрни" мавзусида илмий-назарий анжуман бўлиб ўтди. Унда консерватория талабалари юртимиз ва жаҳон мусиқа маданиятида из қолдирган санъаткор сулолалар ҳақидаги маърузалар билан қатнашдилар.

АНЖУМАН

Камола Саидованинг "Вареласлар мусиқий сулоласи", Зухра Назарованинг "Тўхтасин Жалилов ва унинг сулоласи бастакорлик тараққийотида", Азиз Назаровнинг "Пуччини сулоласи", Феруза Атамullaеванинг "Абдуллаевлар сулоласи: рассом, мусикашунос, ижрочи" каби бири-биридан қизиқarli маърузалари тингловчиларда катта таассурот қолдирди. Қатнашчилар маърузалар билан бир қаторда мавзуга оид мусиқа асарларини ижро этдилар. Тадбирни ташкил этиш ва ўтказишда илмий ишлар бўйича проректор, санъатшунослик фанлари номзоди Саида Қосимхўжаева ва санъатшунослик фанлари номзоди Шойишта Ғаниханованинг ҳиссаси катта бўлди.

Феруза МУҲАМЕДОВА

РАНГЛАР УЙҒУНЛИГИ

Пойтахтимиздаги Тасвир санъат галереясида Ўзбекистон Бадиий академиясининг академик, таниқли рассом Медат Кагаровнинг хотирасига бағишланган "Сайёҳ" номи кўргазма очилди. Экспозициядан муаллифининг рангтасвир, графика асарлари ва шеърый китобларга ишлаган расмлари ўрин олган. Медат Кагаров замонавий ўзбек тасвирий санъатининг таниқли вакилларида биридир. У Олмаота шаҳрида туғилган, Строганов номидаги Москва билим юртида таниқли рассом М.Верхоланцев кўлида таҳсил олган.

Медат Кагаров 1990 йилларга қадар литография, линография ва офорт устахоналарида малакасини ошириб, графика йўналишида қўллаб асарлар яратди. У 1990 йили Турфан яқинидаги машҳур "Миной" горлари, V-VI асрларга оид аҳжойиб ижод намуналарини билан яқиндан танишди. Бу ҳақда рассом шундай ёзган эди: "Саёҳатдан қайтганимдан кейин расмларни рангларсиз тасаввур қилолмай қолдим. Графика техникасида ишлаганда ранглар миқдорини қўлайитиб юбориш мумкин эмас. Шу туфайли ранглар ва исталган фактуралар билан эркин турланиш, импрови-

зация қилиш имконини берадиган рангтасвир санъатига ошно бўлдим".

Қўллаб шаҳарларда, хорижий давлатларда рассомнинг кўргазмалари намойиш этилган. У қачон қаерда бўлмасин доимо қадрдон шахри Тошкентга интилади. Бу шаҳарда унинг ўғли дунёга келди, рассом сифатида эътироф этилди, яхши асарлар яратди.

— Медат Кагаров илк асарлари билан санъатшунослар ва тасвирий санъат илосмандлари эътиборига тушган эди. Асарлари-

Азамат Ҳотамов замонавий ўзбек рангтасвир санъатининг таниқли вакилларида. Унинг ёшлиги Қўйтанг тоғларига туташ Шеробод шаҳрида ўтган. Азамат Педагогика институтини битириб, қишлоқ мактабидида физикадан дарс бераётган бўлса-да, тасвирий санъатдан кўнгил узолмас

Кўргазма запариди

эди. Бўш вақтларида қаламда турли суратлар чизиб турар, амм шаҳарга бориб, рассомликка ўқишни тасаввур қилолмасди.

Лекин санъатга бўлган қизиқиш уни И.Е.Репин номидаги Санкт-Петербург рангтасвир, ҳайкалтарошлик ва архитектура институтига етаклади. Қизиғи шундаки, у ҳеч қандай тайёргар-

тасвирий санъат турлари, балки инсонларга яхшилик улаиш, муҳаббат ва эзгулик ғояларини акс эттирувчи универсал бадиий ифода воситаси ҳисобланарди. У килография, тирография, линография усулларини мукамал эгаллаган, тасвирий санъатда кам учрайдиган рассом-графикардан эди.

Унинг "Киш фасли", "Янгилик", "Қушлар учун", "Қушлар билан суҳбат", "Оила", "Анор терими", "Тонг" каби асарларида ва қўллаб китобларга ишлаган иллюстрацияларида рассомни қизиқтирган ва ҳаяжонга солган манзараларни кўриш мумкин. Бу манзаралар тасвирини ғоятда моҳирлик билан танланган ранглар уйғунлиги бойитган.

Графика йўналишини рангтасвир санъатининг гулгоҳига айлантирган Медат Кагаров асарлари билан томошабинлар бир ой мобайнида танишишлари мумкин.

САРВАРА

АНТОНИО БАНДЕРАС ПИКАССО ОБРАЗИДА

Машҳур Голливуд актёри, "Рухлар ошени", "Фрида" "Зорро нико-би" каби филмларда яратган роллари орқали томошабинлар меҳрини қозонган Антонио Бандерас буюк испан рассоми Пабло Пикассо образида пайдо бўлиши мумкин. Янги картина режиссёри Карлос Суара бўлиб, унда ўтган асрининг ўттинчи йиллари оралиғида юз берган тарихий воқеалар акс эттирилади. Ушбу филм автобиографик асар бўлмай, унда П.Пикассонинг машҳур "Герника" асрининг яратилиш тарихи ҳақида сўз юритилади. Филм 2013 йилда жаҳон экранларига чиқиши мўлжалланган.

МУЗЕЙ СОВҒА ҚИЛОҚЧИ

Таниқли коллекционер, замонавий тасвирий санъат мухлиси Чарлз Саатчи ўз шахсий галереясини Лондон шаҳрига совға қилмоқчи. Бугунги кунда галереяда икки юздан ошқ

замонавий асарлар жамланган бўлиб, улар орасида Трейси Эминнинг "Менинг қароватим", ака-ука Чепменларнинг "Фохеавий антонимлар" сингари машҳур инсталляциялари жой олган. Галерея хазинасида, шунингдек ҳиндустонлик истеъдодли рассомларнинг ишлари ҳам ўрин олган. Ҳисоб-китобларга қараганда галереядаги асарларнинг жами қиймати ўттиз ярим миллион долларни ташкил қилади.

МОНА ЛИЗАНИНГ НОЁБ НУСХАСИ

Уйғонмиш даврининг буюк рассоми Леонардо да Винчи машҳур Мона Лиза портретининг ноёб нусхаси топилди. Испаниянинг Прадо музейида сақланаётган ушбу асарнинг қиймати шундаки, у Мона Лизанинг асл нусхаси билан деярли тенгдош ҳисобланади. Тадқиқот натижалари шуни кўрсатдики, картина Леонардо да Винчи ҳаётиги даврида, рассомнинг шоғирдларидан бири Франческо Мельци томонидан яратилган.

Ҳозирги кунда жаҳонга машҳур музейлар,

хусусан Дрезден ва Лондон галереялари ушбу асарга қизиқиш билдирмоқда. Бироқ Прадо музейи Мона Лиза нусхасини сотиш ёки ижара бериш борасида ҳали аниқ ҳулосага келгани йўқ. Асар яқин орада таъдиқот учун Лувр музейига жўнатилиши лозим.

ВАТИКАН КЎРГАЗМАСИ

Римнинг қадимий Капитолия музейида тарихдаги энг ноёб кўргазмалардан бири очилиши қўтилмақда. Унда илк бор Ватикан архивларида сақланаётган маҳфий ҳужжатлар, пергамент ва қўлёзмалар намойиш этилади. Кўргазмага таширф буюрган томошабинлар Галилео Галилейнинг суд ишидан олинган ҳужжатларнинг асл намунаси, Мартин Лютерни черковдан бадарга етиш ҳақидаги буйруқ ҳамда америка хиндларининг Рим Папаси Лев XIIIга йўллаган мактуби каби ноёб манбалар билан танишиш имконига эга бўлишади.

Интернет маълумотлари асосида тайёрланди.

"ОСКАР — 2012" ГОЛИБЛАРИ АНИҚЛАНДИ

Кино соҳасидаги энг нуфузли мукофот — "Оскар" соврини голиблари эълон қилинди. Қўпчилиқ тахмин қилганидек, "Энг яхши филм" номинациясида Мишел Ҳазанавичусининг "Ар-тист" картинаси голиб бўлди. Таъкидлаш лозимки, "Ар-тист" филми "Оскар" мукофотини қўлга киритган дастлабки овозсиз филм сифатида тарихга кирди. Мазкур картина "Энг яхши режиссёрлик иши", "Энг яхши эркак роли" (Жан Дюжарден), "Энг яхши мусиқа", "Энг яхши либослар дизайни" каби йўналишларда ҳам мукофотга сазовор бўлди. "Ар-тист"га жиддий рақобат кўрсатган картиналардан бири Мартин Скорсезенинг "Вақт соқчиси" филмидир. Ушбу асар ҳам беш номинацияда "Оскар" совринига лойиқ топилиб, техник йўналишдаги деярли барча совринни қўлга киритди. "Энг яхши актриса" совринига Голливуднинг машҳур кино юлдузи Мерил Стрип сазовор бўлган бўлса, "Энг оригинал сценарий муаллифи"га топирилладиган мукофот Вуди Алленга ("Парижда тун" филми сценарийи) насиб этди. Қўтилмаган янгилик

Етти ранг

лардан бири — "Хориж тилидаги энг яхши филм" йўналишида эронлик кино ижодкорларнинг "Аҳралиш" картинаси голиб бўлди.

ЖАЗ ОСИЁДА ХАМ ОММАЛАШМОҚДА

Жаз йўналишида қўшиқларни фақат ғарбда севиб тинглашди, деб уйласангиз адашасиз. Эндиликда Осиеда ҳам бу мусиқа турига қизиқувчилар сонини ортмоқда. Мисол учун Индонезиянинг Жакарта шаҳрида жаз ижрочиларининг халқаро фестивали бўлиб ўтиши қўтилмақда. Эътиборли жиҳати, мазкур фестивал жаз тарихидаги энг йирик анжуманлардан бирига айланиши мумкин. Аниқ пайтда анжуманга бир ярим мингдан ортиқ ижрочилар тақлиф этилган бўлиб, улар орасида Хэн-хок Хейри, Патрик Мэтин каби жаз афсоналари ҳам бор.

ҚИШ ҲАҚИДА МАНЗУМА

Табиат, хусусан, йил фасллари ҳамма вақт шоирларга илҳом бериб келган. Биз кўпаслиқ адабиётимиз тарихида мумтоз шоирларимизнинг баҳор фаслига бағишланган кўплаб шеърлари борлигини биламиз. Заҳриддин Муҳаммад Бобурнинг "Ёз фасли..." деб бошланувчи ғазали ҳам ёдимизда. Дилда қандайдир маҳзунлик уйғувчи ҳазонрезгилик — кузга бағишланган ғазаллар ҳам талай. Бироқ қиш ҳақидаги шеърлар унчалик кўп эмас. Оғайнинг "Таъвиз ул-ошиқин" ("Ошиқлар тумори") девониде қиш мавзусида бир неча ғазал бор. Бу ғазалларда Оғайнинг қишнинг ўзини хос ғаштини ифодалаш билан бирга, унинг камбағаллар учун азоб эканлигини таъкидлашни ҳам унутмайди. Жумладан, шоир "қиш" радифи билан ғазалида шундай ёзади:

Соқиб, майхоралар жисмидин олди тоб қиш,
Қил муҳайё базмин қиздурган асбоб қиш.

Май билан ўт тобидин мажлисин гулшан айлагил,
Гулшан ичра шират этмак гар эрур ноёб қиш.

Қишда жамият қўғулларга етар шиғолидин,
Усеру хуш айём эрур базм эттали ахбоб қиш.

Ҳазилнинг кейинги байтларида шоир камбағал-бечораларнинг аҳолига эътиборин қаратади:
Не билурсан кечалар фақр аҳлидин не ўтқанин,
Бистари заррин уза, эй ким, қилурсан хоб қиш.

Ул гадо ҳолига раҳм этким совуқдин ҳар кеча,
То саҳар афғон чекиб ашқин тўкар йиғлоб қиш.

Эй ғаний, боқул яланглар ҳолига бу шукр учун
Ким қиярсан тў-батў қоқим била санжоб қиш.

XIX аср иккинчи ярмидаги Қўқон адабий муҳитининг йирик вакиллари Муҳимий, Фурқат, Муҳий ижодий меросида ҳам қиш, совуққа бағишланган асарлар борлиги тадқиқотлар натижасида маълум бўлмоқда. Муҳимийнинг "сандали" ҳамда "совуқ" радифи шеърларида қишга бўлган икки хил муносабатни кўрамиз. Агар "Сандали" шеърини шоир уйда сандали бор одамнинг қиш фаслидаги хуш кайфиятини тасвирласа, "Совуқ" шеърини бунга зид бўлган манзарани акс эттиради. Жумладан, "Сандали" шеърини қуйидаги байтлар бор:

Қиш, совуқларда ажаб, ороми жондур сандали,
Хоҳиш табиъ ҳамма шире жавондур сандали.

Қўқондин келсанг олур, қўғинга титраб-қалтираб,
Ота мушфиқ анодин меҳрибондур сандали.

Қору борон келса лашкар тортибон эл қасдила,
Паҳлавон ўчоғимиз, соҳибқирондур сандали.

Бизнингча, бу шеърда гап нисбатан мўтадил бўлган қиш ҳақида кетмоқда. Агар қиш ўта қаттиқ келса-чи? "Совуқ" радифи шеърда айнан шундай қаттиқ қишдаги манзарани кўрамиз:

Дўстлар, биз жумладин қилди бу қиш ҳайрон совуқ,
Лекин ўтган тийрамоқдин ушбу йил чандон совуқ.

Паҳлавон, йўқ қиш, қорбон бўлсанг арзағил,
Паҳлавон, бўлай бизи Фарғона, Туркистон совуқ.

Олти ой пўстун қийингон бора бойларга дуруст,
Камбағалларга ёғишгай ўхшатиб нодон совуқ.

Фурқатнинг "қиш" радифи ғазалида ҳам айни шу манзарани кузатиш мумкин. Аммо биз кўздан кечирган шеърларнинг бирортасида гап қайси йилги қиш ҳақида бораётганлиги айтилмайди, ҳатто бунга ишора ҳам қилинмайди.

XIX аср иккинчи ярмидаги ўзбек адабиётининг йирик вакилларида бири, зулусонининг шоир ва муаррих Муҳий Хўқандий (1836 — 1911) ижтимоий ҳаётдаги муҳим воқеаларга, табиат ҳодисаларига фаол муносабатда бўлгани билан замондошлари ичида Муҳимийга яқин туради. Муҳийнинг ўзбек ва форс тилларидаги девони, дастхат баёзлари ва мажмуаларидаги кўплаб қасида, марсия, манзума ва шеърӣ таърихлар бунга мисолдир. Муҳийни ўзини замондош шоирлардан алоҳида ажратиб турадиган хусусиятлардан бири шундаки, у асарият шеърларида шеърнинг ёзилиш сабаби, санаси, қаерда ёзилгани, кимга бағишланганлигига оид муҳим маълумотларни гоҳ батафсил, гоҳ қисқа настрий изох тарзида қайд этади. Мазкур изохлар баъзан шеър бошланишидан олдин, баъзан эса шеър охирида келтирилади.

Муҳийнинг Қўқон адабиёт музейи фондига сақланган бир дастхат баёзида қиш мавзусида икки ғазал мавжуд. Буларнинг бири форс тилида — "зимистон" радифида, иккинчиси ўзбек тилида — "бўлбўл қиш" радифида ёзилган. Форсча шеър аввалида

қуйидагича изох берилади: (таржимаси)
"1317 хижрий санаси, тўнғиз йилида қиш шу даражада қаттиқ бўлдики, ўт ўчоғи ҳам музлаб қолди. Еввойи ва уй жониворлари, ҳайвонларидан фақат тириклик асаригина қолди. Мазкур қиш ҳаддан ташқари қўзилиб кетганидан қўлаб мискин, етим ва ғариблар нобуд бўлганди. Оллоҳнинг барча бандалари жуда танг аҳволда қолди. Дўстлар ва дуоғўйлар фақир(мен)дан (бу ҳолни) назмга солишни илтимос қилди. Фақир уларнинг илтимоси билан ноилоҳ дафъатан қаламни олиб шу тарика совуқнинг додини бердим. Яна ҳам қизикроғи шуки, ўша кўнлари қиш шикаст еб, қочиб кетди". Мазкур форсча "зимистон" ("қиш") радифи шеър қўлёзмаининг 59а — 62а-варақларидан ўрин олган, 39 байт(78 мисра)дан иборат. Шеър охирига 1317 хижрий(1899 миллодий) йил санаси қўйилган. Шундан сўнг шоир яна шундай изох берган: (таржимаси) "Шу саҳифанинг орқасида ушбу маъни(яъни шеър) ўзбеклар ҳам ўқиб, эшитишлари учун туркий тилга таржима қилиниб келтирилади. Албатта, дўстларнинг ёқимли хотири ва илтимосла-

ри учун айтилди ва ёзилди". Демак, шоир шеърнинг форсчаси билан қиёфаланмай, унинг ўзбекча(туркий) мубоилини ҳам яратган. "Ўтган қишнинг ҳажви" деб номланган бу шеър қўлёзмаининг 62б-64а-варақларидан жой олган, ҳажми 19 байт. Хар икки шеър ҳам арузнинг бир хил баҳрида — музореви мусаммани ахраб баҳрида ёзилган. Муҳий манзумаларининг Муҳимий, Фурқатнинг айни шу мавзудаги шеърлари билан ўхшаш жойи шундаки, уларда ҳам қаттиқ қиш камбағал-бечоралар бошига қулфат келтиргани таъкидланади. Фарқли жиҳати шундаки, Муҳий ўша қишнинг санаси — 1317 хижрий, тўнғиз йилида бўлганлигини аниқ кўрсатади ва қишни ўзини хос тимсол, этиора, ташбеҳлар билан батафсил тасвирлайди. Муҳийнинг ҳар икки шеърини ҳам унинг 1912 йили Тошкентда бир муқова остида чоп этилган ўзбекча ва форсча девонлари таркибига киритилмаган. Шунинг эътиборига олиб, биз мазкур манзумани юқорида зикр этилган манба асосида нашрга тайёрлаб, илк бор жамоатчилик эътиборига ҳавола қилмоқдамиз.

Таъқиқот, ахборот

МУҲИЙ

ЎТГАН ҚИШНИНГ ҲАЖВИ

Оламин қилди вайрон, қаттиғ бало бўлб қиш,
Мардумин қилди гирён, жонга жафо бўлб қиш.

Етмас агарчи зўри бойларга, аччиқиндин
Бечора камбағалга кўзи ало бўлб қиш.

Қўйма қишнинг, ё раб, сарришга айла боқлаб,
Оламин қилди вайрон, мажнунамо бўлб қиш.

Кўксига зарра йўқтур бечораларга раҳми,
Билсам, сабаб надурким, бағри қаро бўлб қиш.

Ҳар йилда қилмас эрди мунча ситам, таажжуб,
Тўнғиз йилда нечун қўп беёбо бўлб қиш.

Қишнинг йили магарким тўнғуз эрурму, оё?
Бечорани чолурга тўнғузонамо бўлб қиш.

Мардумин қилди нобуд, бечораларин кўпроғ,
Беҳад қиш қирилди, одамрабо бўлб қиш.

Эмди қани кишида тоқатки, турса бир дам,
Келди ҳалок этарга мардзонамо бўлб қиш.

Чиксанг-чи, мард бўлсанг, ман-ман деган улутлар!
Кетинга ҳола ургай, Рустамнамо бўлб қиш.

Шукр этмади халойиқ иссиққа, шул сабабдин
Шиддат билан келибдур, жонга жазо бўлб қиш.

Қир тўкса ҳам уйига зўрлик билан киродур,
Гулчехраларин босиб, қўп беҳад бўлб қиш.

Қиш лашқари тамоми оламин қилди тасхир,
Забт айлади жаҳонни, ўруснамо бўлб қиш.

Торож қилди мардум асбобу мулканин ҳам,
Берди совуққа барбод, ранжу жафо бўлб қиш.

Раҳм айлалмас қишга, фарзанду баччасига,
Қирди совуқ, буоғдин, мисли хито бўлб қиш.

Халқни жаҳон тамоми қорнинг тағида қолди,
Қор остида букулсу, қалди дуто бўлб қиш.

Қилди совуқ жароҳат бечораларин бағрин,
Чиксу совуқ фасоди, бағри яро бўлб қиш.

Оқ айлди агарчи оламин юзин томонин,
Бўлсун кетар чоғида юзи қаро бўлб қиш.

Тутсу анинг маконин Наврўзи оломоро,
Дафъ айлагин, Худой, кетсун жудо бўлб қиш.

Муҳий Мадина сори қочмоғ эди ҳаёли,
Қолди санга, даруго, ул мубтало бўлб, қиш!

Абдуллатиф ТУРДИЛИЕВ,
Ғафур Ғулом номидagi Қўқон адабиёт музейи директори, филология фанлари номзоди

КўНГИЛНИ НУРЛАНТИРУВЧИ САТРЛАР

Юртта фидоликни шараф деб билиб,
Қулни тунга улаб тер тўкар сабот —
Элнинг ғами билан ўзин унутиб,
Улў ният сари чорлагай қанот.

Шоира Ватанимизнинг тарихи, бугунги кунимиз ва буюк келажакимиз ҳақида ифтихор билан қуйлайди. Сатрларида замонамиз қахрамони туйғулар, уй-кечинмалари, ҳаётий мисоллар воситасида тасвирланади. Хуришданинг ота-онага эҳтиром, дўст-ёрга садоқат, ишқ ва вафо мавзусидаги шеърлари, ғазаллари ҳам ташбеҳлару ўхшатишлар, рамиз ва тимсолларга бой. Китобнинг сўнги саҳифаларида Хуришданинг шеърини ҳақида устоз ижодкорлар Одил Ёқубов, Абдулла Орипов ва адабиётшунос олимлар Исмоил Тўлак, Адхамбек Алимбеков билдирган фикрлар, изҳор этилган тилаклар ва самимий сўзлар берилган. Китобга расом Мурод Умар суратлар ишлаган. Муқовада Ўзбекистон халқ расоми Акмал Нурнинг рангтаъсир асари берилган. Муҳаррир Қодиржон Қаюмов, бадий муҳаррир Шухрат Қурбон.

Ватан, қалбда ёнган оташсан, Ватан,
Томиримга тутан, уйқашсан, Ватан,
Сендан айро юрак урмоғи гумон,
Жафокан, ҳаётбахш қўёсан, Ватан!

ёки:

профессор Охунжон Сафаров "Истиклол фахрийси" сарлавҳали сўзбошида Ғулом Шомуроднинг ушбу янги асари ҳақида шундай фикр билдиради:
"Достонда ўтган асрнинг тўқсон биринчи йилида Мустақиллик қилинишидаги ҳаяжонли ҳолатлар, истиклол йилларида мамлакатимиз ва халқимиз ҳаётида рўй берган буюк ўзгаришлар, ҳур фирқилиқни юзага чиқиши, минг йиллик урф-одатлар, қадриятларимизнинг тикланиши мароқ қилинади".

Қудрат берган ушбу
Ватанга —
Ўзинг ахир Хумосан — хурлик!
Айтким келди сенга қасида,
Сен туфайли
Юраклар — нурик.

Достон кирилл ва лотин ёзувидаги алифбеларда нашр этилган бўлиб, асарни мактаб ўқувчилари ҳам мутолаа қилиши мумкин.

Китоб муҳаррири Ғавҳар Мирзаева, бадий муҳаррир Уйғун Солиҳов.

Доимий ҳамроҳ

"ХУРЛИК ҚАСИДАСИ"

Шоир Ғулом Шомурод "Наволарим", "Қўқон қўшиғи", "Бобо шахрим", "Заррин ярқоклар", "Марварид доналар", "Соғинч соҳили", "Ватаним — кенг жаҳоним" каби шеърӣ тўпламлари билан китобхоналарга яхши таниш.

Яқинда "Янги аср авлоди", нашриётида унинг "Хурлик қасидаси" достони нашр этилди. Достон истиклолимизнинг 20 йиллигига бағишланган, Филология фанлари доктори,

"ЖОЗИБА" ТўПЛАМИ

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси «Ижод» жамоат фонди томонидан «Жозиб» тўплами чоп этилди. Унда ёш драматургларнинг пьесаси ва киносценарийлари жамланган.

Ўзбекистон давлат санъат институтида ана шу тўплам тақдимида бағишланган тадбир ўтказилди. Унда адабиётшунос Шухрат Ризаев, ёзувчилар Эркин Самандар, Улғубек Хамдам, Ғафур Шермухамедов, профессорлар Тоир Исмолов, Ҳамидулла Икромов тўпламнинг аҳамияти ва ёш драматург учун фойдаси ҳақида сўзлашди. Тўпламдан Тозағул Исмолованинг «Соҳибқирон келини», Азиза Сарварованинг «Ҳайл ва ҳақиқат», Эркин Нурсафарнинг «Ташна қалб», Ражаб Рўзи мухаммаднинг «Маъжон овораси» киносценариини ҳамда Акбар Бектурдиевнинг «Бахт уйи», Рустам Жабборовнинг «Тенг тенги билан», Беҳзод Окбўтаевнинг «Осмон қани?» каби киносценариийлари жой олган.

Албатта, бу пьеса ва сценарийлар драматургларнинг илк асари бўлгани учун камчиликлардан холи эмас, — деди Ёзувчилар уюшмаси қошидаги драматургия кенгаши раҳбари Шухрат Ризаев. — Аммо ёшлар илк асарларини қайси режиссёрга олиб боришни билмай юрган ёш қаламкашлар учун яхши имконият туғилди. Пьесалар тўплам ҳолида нашр этилган, режиссёр исталган асарни танлаб олиб саҳналаштириши ёки экранлаштириши мумкин. Ёш драматургларни рағбатлантириш келгусида бадий юксак санъат асарларининг яратилишига туртки бўлади.

Ситора ТОЛБЕЖОНОВА

ҚўШИҚ АЙТАЯПТИМИ Ё ОАМЛАРНИ ҚўРҚИТАЯПТИМИ?

ОРИФ МИРЗАЕВ ЧИЗГАН СУРАТ.

WWW.AIF. сайтидан.

Маданият ва спорт ишлари вазирилик «Ўзбектеатр» ижодий-ишлаб чиқариш бирлашмаси Андижон вилояти ёшлар театри актёри, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Қобулжон Мадаминовга отаси

Мадаминжон БОТИРОВНИНГ

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

МУАССИСЛАР: ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ
ВА СПОРТ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ,
ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР
УЮШМАСИ

ҲОМИЙ: "МАТБУОТ ТАРКАТУВИ"
АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ

O'zbekiston
adabiyoti va san'ati

Манзил: Тошкент — 100083, Матбуотчилар кўчаси, 32
Қабулхона — 233-52-91 Электрон манзил: uzas@2c.uz
Котибият — 233-49-93

Танқид ва адабиётшунослик бўлими: 236-56-50 Санъат бўлими: 236-56-48
Ижтимоий ҳаёт бўлими: 236-57-42 Назм ва наср бўлими: 236-58-55

Бош
муҳаррир
Саъдулла
ҲАКИМ

Таҳририятга келган қўлёзмалар таҳлил этилмайди ва муаллифларга қайтариб берилмайди.

Мансбур котиб — Асрор СУЛАЙМОНОВ

Навбатчи муҳаррир — Рустам МУСОРМОНОВ

Саҳифачилик — Элёр МАХМУДОВ

«Шарқ» нашриёт-матбаа
акциядорлик компанияси босмахонаси.

Босишга таъйинланган: Ёзув Турон йўналиш, 41 уй

Босишга таъйинланган вақти — 20.00. Босишга таъйинланган — 21.18

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 13.06.2007 йил 0283-рақам билан рўйхатга олинган. Аҳди — 7310 Буюртма Г — 344. Ҳажми — 3 босма табоқ А-2. Нашр кўрсатиш — 222. Тақсиротлар учун — 223. 1 2 3 5

ЖУМА
КУНЛАРИ
ЧИҚАДИ.
СОТУВДА
НАРХИ
ЭРКИН